

Ne uganjajte burke z mrtvim umetnikom

Odprto pismo člana žirije mojstra Jakopiča na slovensko javnost

Ljubljana, 10. februarja.

Kakor smo že poročali, se je lani 24. novembra sestala na Vrhniki žirija, obstoječa iz mojstra Jakopiča, vseučiliškega prof. arhitekta Plečnika, slikarja Sternena in umetnostnih zgodovinarjev dr. Steleta in dr. Vurnika, da izreče svoje mnenje o poslanih osnutkih za Cankarjev spomenik. Kot najboljši osnutek je bil proglašen »Popotnik 2«, ki ga je izdelal kipar Dolinar. Žirija je predlagala, naj vrhniški odbor za Cankarjev spomenik stopi z Dolinarjem v stik ter da naj nagradi najboljšo osnutke. Vrhniški odbor ni storil do danes ne enega ne drugega ter tudi ni obvestil javnosti, kaj namerava.

Pred kratkim smo prejeli z Vrhnike poročilo, da je zbranih za spomenik 75.000 Din ter da pričakuje odbor še 700 dolarjev iz Amerike. Kakor hitro prejme odbor ta denar, se bo delo Cankarjevega spomenika definitivno oddalo — za enkrat pa dela Cankarjev spomenik neobvezno (!) neki kipar, za katerega osnutek se je izrekel ljudski glas, ki ga vrhniški odbor hoče respektirati. Glede na to poročilo nam je poslal član žirije mojster Jakopič naslednje odprto pismo na slovensko javnost.

Cankarjev spomenik na Vrhniki

Spominjam se, da sem bral pred kratkim v vašem cenjenem listu neko poročilo o Cankarjevem spomeniku na Vrhniki. Pričakoval sem, da se kdo oglasi. Ker sem član žirije, ki je pregledovala konkurenčne osnutke — obenem tudi majhen košček ljudstva in se prav posebno zanimam za

sodobne kulturne zadeve, zlasti domače, ter se še celo vtikam vanje — si tudi to pot usojam motiti nekoliko mir in vprašati cenjeni odbor za Cankarjev spomenik: Kaj pa vendar počnete? Saj ta zadeva menda ni privatna stvar Vrhnčanov, ali ne?

Torej: lepa navada pri konkurencah je, da razpisatelji poleg drugih formalnosti vsaj v nekaj dneh — no, recimo v enem tednu, obveste žirijo, posamezne umetnike, ki so se udeležili konkurence, in javnost o rezultatu konkurence. Tretji mesec je že, odkar je žirija izrekla svoje mnenje, in takrat se je odboru zelo mudilo, ker naj bi spomenik bil postavljen že letos poleti. Pred božičem sva z dr. Vurnikom pisala in podpisala pismo na odbor. Pismo pa se je izgubilo, prav zares — izgubilo se je, vprašajte odbor! in odgovora seveda nisimo prejeli.

Še nekaj, kar se tiče ljudskega mnenja. Nekoliko Vrhnčanov in še manjše število Ljubljančanov vendar še ni ljudstvo, ki naj bi imelo po mnenju odbora pravico odločati, kdo bo delal Cankarjev spomenik. Zanimivo bi res bilo zvedeti za ljudsko mnenje, vendar to ni ravno tako enostavno, kakor si to predstavlja cenjeni odbor.

Pa se Vrhničani menda vendar ne mislijo norčevati iz žirije, umetnikov in javnosti? No, sicer bi se dala ta zadevica že kako urediti in preboleti. Nikakor pa ne gre, da bi imeli oni pravico uganjati burke z mrtvim umetnikom, buditeljem, trpinom in dobrotnikom slovenskega naroda, čeprav je ta njih rojak. Govorite odkrito in ne delajte na skrivnem!

Rihard Jakopič.